

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/71/2024
Identifikačné číslo spisu: 2322010698
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:2322010698.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 25. februára 2026 v Bratislave, v trestnej veci obvineného W. J. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona o dovolaní menovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/20/2024, z 9. apríla 2024

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného W. J. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Galanta, sp. zn. 31T/45/2022, z 11. októbra 2023 bol obvinený W. J. uznaný za vinného zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

„dňa 07.03.2022 v čase o 1.51 hod. pred bytovým domom na ulici G.. G. v Š. nastúpil na miesto spolujazdca vpredu do vozidla taxislužby E. P. P. G. EČ: D.-XXXDO, ktoré šoféroval C. Š.Í., pričom krátko po vyrazení vytiahol nôž, priložil ho C. Š. k pravému ramenu a povedal, že ho bude vozit' kam povie, následne na pokyn W. J. sa s vozidlom presunuli do D., kde držiac nožik v ruke prikazoval C. Š., aby zastavil na viacerých miestach, po čom ho musel odviezť do Š. a následne späť do Š., kde na čerpacej stanici N. L. Y. XX W. J. z vozidla vystúpil, pričom C. Š.Í. nespôsobil žiadne zranenia.“

Za to bol obvinenému W. J. uložený podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov; pričom na výkon trestu odňatia slobody bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia a zároveň mu súd podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona uložil ochranné liečenie protitoxikomanické ambulatnou formou.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací na podklade odvolania obvineného rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/20/2024, z 9. apríla 2024 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného W. J. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Martiny Košútovej dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku namietal právnu kvalifikáciu skutku podľa § 189 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona. Tvrdil, že takto ustálená právna kvalifikácia nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a nebola podložená jednoznačnými a dôveryhodnými dôkazmi. Obvinený namietal, že jediným priamym dôkazom usvedčujúcim jeho osobu bola výpoveď poškodeného, ktorá obsahovala mnoho rozporov, a preto je nedôveryhodná, resp. nepravdivá a neobjektivizovaná výpoveďami ostatných svedkov. Vo vzťahu k nepriamym dôkazom - výpoveďami svedkov T. a G. obvinený uviedol, že títo neboli očitými svedkami spáchaného trestného činu a nevedeli sa vyjadriť k samotnému skutku a jeho okolnostiam. Preto ich výpovede nemožno vyhodnotiť ako objektivizujúce výpovede poškodeného, ktorá sa tak stala jediným dôkazom o jeho vine. Na základe uvedeného podľa obvineného neexistuje jediný hodnoverný priamy ani nepriamy dôkaz, ktorý by ho usvedčoval zo spáchania trestného činu. Ďalej obvinený tvrdil, že skutková veta rozsudku prvostupňového súdu obsahuje skutkové závery, ktoré neboli žiadnym spôsobom preukázané a majú podstatný vplyv na určenie právnej kvalifikácie skutku. Ku kvalifikačnému znaku, podľa ktorého mal spáchať skutok so zbraňou uviedol, že predmetná zbraň nebola nikdy nájdená ani zaistená ako dôkaz, a teda táto okolnosť nie je žiadnym spôsobom preukázaná, teda v danom prípade nie je možné konanie subsumovať pod skutok spáchaný so zbraňou. Súd mal v tomto ohľade podľa obvineného aplikovať zásadu in dubio pro reo, pretože prítomnosť zbrane pri páchaní skutku vyplynula len z výpovede poškodeného.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietal, že odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu nie je presvedčivé a nespĺňa kritéria predpokladané § 168 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko súd neuviedol dostatočne akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov. Najmä namietal, že súd k výpoveďami pristupoval selektívne a dôveryhodnosť jednotlivých výpovedí vyhodnocoval účelovo, pretože konajúci súd vzal v úvahu len tvrdenia, ktoré boli v jeho neprospech. Uviedol, že pokiaľ súd neuveril výpoveďami svedkov Ž. a T., na uvedené nemal žiadny relevantný dôvod a tieto výpovede mal vyhodnotiť podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. Ďalej namietal, že súd bez relevantného zdôvodnenia nevykonal ním navrhnuté dôkazy a svoje rozhodnutie podoprel rozporuplnými výpoveďami poškodeného bez ich opory v ďalšom dokazovaní, a preto je obvinený toho názoru, že nie je možné bez akýchkoľvek pochybností vysloviť záver, že spáchal skutok tak, ako mu je kladený za vinu. Naopak, obvinený uviedol, že zo zabezpečených dôkazov je možné dospieť k niekoľkým pravdepodobným skutkovým verziam, pričom bolo povinnosťou súdu prikloniť sa k verzii, ktorá je pre obvineného priaznivejšia (in dubio pro mitio). Na základe uvedeného obvinený tvrdil, že jeho právo na spravodlivý súdny proces ako i právo na obhajobu bolo zmarené.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený namietal procesné vady z prípravného konania, ktoré majú za následok nezákonnosť získaných dôkazov. Konkrétne poukazoval na to, že hliadka PZ postupovala v rozpore s § 85 ods. 2 Trestného poriadku, nakoľko v čase ich zákroku proti podozrivému neboli dané zákonné podmienky a dôvody na obmedzenie jeho osobnej slobody, pretože hliadka nebola prítomná pri spáchaní trestného činu, ani bezprostredne po ňom. Tvrdil, že zo záznamu o obmedzení osobnej slobody je zrejmé, že zadržanie sa neuskutočnilo za účelom zistenia jeho totožnosti, ani z podozrenia úteku, či páchania ďalšej trestnej činnosti. Ako ďalší nedostatok pri zadržaní jeho osoby uviedol absenciu riadneho a dostatočného poučenia o možnosti nazeráť do spisu. Nezákonnosť postupu pri zadržaní a následnom odovzdaní jeho osoby podľa názoru obvineného spôsobila, že všetky úkony boli nezákonné v zmysle doktríny plodov z otráveného stromu. Obvinený W. J. preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu, ako aj

ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce a prikázal, aby krajský súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol a podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku rozhodol, že obvineného neberie do väzby a prepúšťa ho z výkonu trestu odňatia slobody ihneď na slobodu.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„Poukazujem na skutočnosť, že dovolateľ v dovolaní neuvádza žiadne námietky, ktoré by bolo možné zaradiť pod dovolateľom označený dovolací dôvod podľa § 371 písm. c) Trestného poriadku, keď dovolateľ v žiadnej časti dovolania nenamieta, že by bolo zásadným spôsobom porušené právo na jeho obhajobu. Dovolanie obsahuje všeobecné tvrdenia o procesných vadách, ktoré sprevádzali prípravné konanie a ktoré podľa neho majú za následok nezákonnosť získaných dôkazov, avšak absentuje vymedzenie konkrétneho konania alebo nekonania orgánov činných v trestnom konaní, ktorým malo byť zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu. Ak by som sa mal napriek tomu pokúsiť z obsahu dovolania vyabstrahovať námietku, ktorá by mohla byť subsumovaná pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pravdepodobne by to mohla byť námietka, riadneho poučenia o možnosti nazeráť do spisu pri jeho zadržaní, čo podľa neho spôsobuje nezákonnosť všetkých nasledujúcich úkonov v zmysle doktríny plodov z otráveného stromu. V tomto smere v celosti poukazujem na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (bod 17.2, tretí odsek), s ktorým sa v plnej miere stotožňujem. Skutočnosť, že obvinený nebol poučený o možnosti nazeráť do spisu, nezakladá porušenie jeho práva, keďže reálne mu právo nazeráť do spisu umožnené bolo neskôr v konaní ako obvinenému, kedy mal možnosť nahliadať do spisu a na záver po skončení vyšetrovania mal možnosť oboznámiť sa s celým spisovým materiálom podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku, o čom bol upovedomený dňa 10.05.2022 (v spise č. I. 129), ktorú možnosť využil dňa 25.05.2022 za prítomnosti obhajcu (č. I. 132-134). Na základe uvedeného mám za to, že postupom orgánov činných v trestnom konaní a súdov nebolo žiadnym spôsobom porušené právo dovolateľa na jeho obhajobu, už vôbec nie zásadným spôsobom ako to vyžaduje znenie ust. § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, preto považujem dovolateľove námietky vo vzťahu k uvedenému dovolaciemu dôvodu za nedôvodné.

Zároveň poukazujem na skutočnosť, že z podaného dovolania nevyplývajú žiadne námietky, ktoré by bolo možné zaradiť pod dovolateľom označený dovolací dôvod podľa § 371 písm. g) Trestného poriadku, keď dovolateľ v žiadnej časti dovolania nenamieta dôkazy, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Dovolateľ len vo všeobecnosti uvádza, že neboli vykonané ním navrhované dôkazy, resp. že boli zamietnuté návrhy na ich vykonanie, prípadne, že súd neodôvodnene prihliadal na dôkazy svedčiacie v jeho neprospech, avšak konkrétne označenie tvrdených dôkazov z jeho strany absentuje. Všeobecné tvrdenia dovolateľa o nevykonaní dôkazov v jeho prospech, resp. o zamietnutí jeho návrhov na ich vykonanie, bez konkretizácie tvrdených dôkazov, nemožno považovať za dostačujúce pre uskutočnenie dovolacieho prieskumu. Keďže dovolateľ neoznačil konkrétne skutočnosti, teda neoznačil konkrétne dôkazy, ktoré podľa neho neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, pre neurčitosť jeho námietok, k dovolaciemu prieskumu v intenciách dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku pristúpiť nemožno.

Taktiež pokiaľ dovolateľ namieta spôsob vyhodnotenia dôkazov v jeho neprospech, je zrejmé, že uvedená námietka nespadá ani pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, pretože sa netýka vykonania dôkazu, ale týka sa vyhodnotenia dôkazu a zistenia skutkového stavu vyplývajúceho z vykonaných a hodnotených dôkazov, pričom však skutkový stav dovolací súd v zmysle 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nepreskúmava, a preto táto námietka nemôže založiť dôvodnosť dovolania. Pokiaľ, by aj dovolanie bolo podané Ministrom spravodlivosti (čo však nie je) podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku mám za to, že pri zisťovaní skutkového stavu neboli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Uvedené námietky uvádzané v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku považujem za celkom zjavne nedôvodné. Právne posúdenie skutku nemožno považovať za nesprávne. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia na strane 7 správne dospel k záveru, že skutok uvedený vo výrokovvej časti rozsudku sa stal, že ho spáchal obžalovaný a že obžalovaný svojim protiprávnym konaním naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu - zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. a) Trestného zákona. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí na stranách 24 a 25 (bod 22) uviedol, že skutok opísaný v skutkovej vete výroku o vine rozhodnutia prvostupňového súdu napĺňa všetky zákonné znaky skutkovej

podstaty zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. a) Trestného zákona. S právnou kvalifikáciou súdov uvedenou v ich rozhodnutiach sa stotožňujem a v plnom rozsahu odkazujem na ich odôvodnenie.

Vzhľadom na uvedené považujem podané dovolanie W. J. za nedôvodné, vo veci podľa môjho názoru zjavne nebol naplnený žiaden z namietaných dovolacích dôvodov (resp. ani žiaden iný dovolací dôvod), a preto navrhujem, aby podané dovolanie dovolací súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.“

K vyjadreniu prokurátora sa vyjadril obvinený v podstate tak, že trvá na tom, že v jeho prípade došlo k porušeniu práva na obhajobu. Zopakoval, že pri zadržaní jeho osoby nebol riadne poučený o možnosti nazerat' do spisu v intenciách požiadaviek § 85 ods. 5 Trestného poriadku s odkazom na § 34 Trestného poriadku, čo nemôže byť, podľa jeho názoru, zhojené neskorším umožnením nahliadať do spisu, ako to uviedol odvolací súd. Zároveň, porušenie práva na obhajobu odvodzuje od toho, že v čase zákroku na „občianske zadržanie“ proti podozrivému neboli dané zákonné podmienky a dôvody na obmedzenie jeho osobnej slobody a taktiež v tom, že konajúci súd bez relevantného zdôvodnenia nevykonal ním navrhované dôkazy. V ostatnom v súhrne zopakoval svoju dovolaciu argumentáciu a napokon uviedol, že v ďalšom rozsahu sa plne pridržiava podaného dovolania, ktorému navrhuje vyhovieť.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktné obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa

konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby podliehajúce všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa doplňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojoľný), nepriehľadný, a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid' napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Dovolací súd nemôže skúmať hodnotenie dôkazov ako ani „kvalitatívnu správnosť“ úvah súdov nižších stupňov vo vzťahu k dostatočnosti dôkazného podkladu pre nimi vnímané zistenie skutkového stavu v miere spoľahlivej a obsahovo spôsobilej pre rozhodnutie vo veci samej. Dovolací súd rovnako nemôže (výnimku predstavuje procesná situácia, ak je dovolateľom minister spravodlivosti; § 371 ods. 3

Trestného poriadku) skúmať a meniť správnosť a úplnosť skutku zisteného práve na podklade už skôr vykonaného hodnotenia dôkazov, ktoré sa realizuje v konaní pred súdmi nižšej inštancie.

Nemožno sa účinne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v prípade, ak súdom ustálený obsah a rozsah vlastnej úvahy o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a hodnotenia z nich získaných výsledkov (tzn. hodnotenia dôkazov) na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku nevyhovuje predstavám dovolateľa. Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vykonaný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a tak by predstavoval spôsobilý podklad pre dovolací prieskum zo strany najvyššieho súdu (konajúceho v zmysle „iniciačného“ procesného úkonu obvineného ako osoby oprávnenej podať dovolanie v zmysle skôr citovaných ustanovení Trestného poriadku), takýto výklad by odporoval principiálnej viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba súčasne chápať aj ako základné interpretačné a napokon i kvalitatívne kritérium pre dovolanie podané niektorou zo strán pôvodného konania - tzv. základného konania predchádzajúcemu podaniu dovolania (§ 369 ods. 2 v spojení s ods. 5 Trestného poriadku). Vyjadruje totiž základné argumentačné pravidlá konania pred dovolacím súdom, ktorých spoločným menovateľom je zákonom a stabilnou judikatúrou ustálený účel takto intencne vymedzeného dovolacieho konania: spravidla výsostné posudzovanie právnych otázok naproti prieskumu skutkových zistení realizovaných skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi. Uvedené je vyjadrením limitácie dovolacieho súdu správnosťou a úplnosťou zistenia skutkového stavu skôr vo veci konajúcimi súdmi, a tak pretavením princípu, že správnosť a úplnosť zisteného skutku je doménou základného konania, do ktorej môže dovolací súd zasahovať len výnimočne, a to len vtedy ak dovolanie podá minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

S tým plne korešponduje záver, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Najvyšší súd sumarizuje:

V prípade dovolania podaného obvineným nemožno opätovne (nakoľko za týmto účelom je obvinenému poskytnutý dostatočne široký priestor v konaní o riadnom opravnom prostriedku - odvolaní) namietať proti skutkovým zisteniam súdov - ktoré sú založené práve na výsledkoch vykonaného dokazovania v rozsahu, ktorý súd považoval za dostatočný - prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. V dovolacom konaní nemožno účinne namietať zvolené, resp. použité dôkazné prostriedky a na ich podklade vykonané hodnotenie dôkazov v intenciách § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku, ak takéto „finálne“ hodnotenie v konečnom dôsledku nevyhovuje predstavám obvineného. Tento kruh viazanosti správnosťou a úplnosťou zisteného skutku sa v tomto kroku uzatvára - práve s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu, nakoľko podľa jeho názoru súd dostatočne neuviedol akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov. Ďalej namietal dôveryhodnosť jednotlivých výpovedí, samotné hodnotenie výpovedí svedkov zo strany súdu podľa svojho presvedčenia a napokon nevykonanie ním navrhnutých dôkazov.

K námietke obvineného, podľa ktorej je jeho vina založená výlučne na výpovedi poškodeného, pričom táto výpoveď nie je objektivizovaná inými dôkazmi, najvyšší súd uvádza, že uvedené tvrdenie nezodpovedá obsahu vykonaného dokazovania. Z odôvodnení rozhodnutí súdov nižších stupňov jednoznačne vyplýva, že vina obvineného bola preukázaná nielen výpoveďou poškodeného, ale aj ďalšími dôkazmi, a to výpoveďami svedkov a listinnými dôkazmi, ktoré vo vzájomnej súvislosti vytvárajú logický, ucelený a presvedčivý obraz o skutkovom stave veci a o vine obvineného. Tieto závery boli podrobne rozvedené v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa na str. 6, pričom odvolací súd sa s nimi v celom rozsahu stotožnil a v napadnutom rozhodnutí ich doplnil a rozviedol na stranách 23 až 24. Najvyšší súd preto konštatuje, že námietka obvineného je neopodstatnená, keďže vo svojej podstate smeruje výlučne proti spôsobu hodnotenia dôkazov, ktorý však v súlade s ustálenou judikatúrou nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu.

V súvislosti s nevykonaným dokazovaním najvyšší súd uvádza, že právu obvineného spočívajúceho v možnosti navrhovať dôkazy zodpovedá paralelne existujúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - primerane pozri R 116/2014).

Pre posúdenie možnosti aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je v tom - ktorom prípade dôležité zistenie, že sa konkrétny súd predloženým návrhom na doplnenie dokazovania zaoberal, avšak sa mu rozhodol z určitých dôvodov nevyhovieť.

Treba si uvedomiť, že súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí - neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku (ktoré uznesenie sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerespektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Pre konanie pred odvolacím súdom platí, že tento nemusí o návrhu na doplnenie dokazovania formálne rozhodnúť uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pretože „ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejné zasadnutie použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo, ale „primerane“. „Z hľadiska zachovania práv obhajoby (čomu zodpovedá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal, k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za

skutkové námietky sa pritom považujú za námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku súdu prvého stupňa alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom, a síce dovolania podaného ministrom spravodlivosti na podklade podnetu oprávnenej osoby podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [a už vôbec nie písm. i)], uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal. Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležité zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Najvyšší súd sumarizuje.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, vo vzťahu k návrhu obvineného na doplnenie dokazovania, môže byť naplnený ak:

- a) súd prvého stupňa o návrhu obvineného na doplnenie dokazovania nerozhodol podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku - „ignoroval“ ho a s návrhom na doplnenie dokazovania sa nevysporiadal ani v odôvodnení svojho rozhodnutia - § 168 ods. 1 Trestného poriadku,
 - b) ak bol návrh na doplnenie dokazovania predložený až v odvolaní a odvolací súd sa s týmto návrhom nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej - „mlčal“
- a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Až za takéhoto stavu totižto dochádza k porušeniu práva na obhajobu, čo však nie je tento prípad.

Najvyšší súd konštatuje, že obvinený v samotnom dovolaní neidentifikoval žiaden konkrétny dôkazný návrh, o ktorom by podľa jeho presvedčenia súdy nerozhodli, resp. sa ním náležite nezaoberali. Z

obsahu spisu zároveň nevyplýva, že by súde nižších stupňov opomenuli vykonať niektorý z dôkazov, ktorý by mohol mať podstatný význam pre zistenie skutkového stavu. Ako súd prvého stupňa uviedol na strane 5 rozsudku, obhajobou navrhnuté dôkazy odmietol vykonať z dôvodu, že neboli pre rozhodnutie o skutku relevantné, prípadne ich odmietol z iných, v rozsudku podrobne odôvodnených, dôvodov. S touto námietkou obhajoby sa náležite vysporiadal aj krajský súd, ktorý v bode 19.1. na strane 22 uznesenia konštatoval, že okresný súd postupoval pri odmietnutí navrhnutých dôkazov riadne a v súlade so zákonom. Najvyšší súd preto nevhliadol pochybenie v procesnom postupe súdov nižších stupňov, ktoré by zakladalo porušenie práva obvineného na obhajobu alebo zásadu spravodlivého procesu.

V ostatnom sa obvinený vyjadruje k vykonaným dôkazom tak, že sa zameriava na ich opätovné hodnotenie podľa svojho subjektívneho pohľadu na prejednávajúcu vec, pričom spochybňuje hodnovernosť poškodeného. V tomto smere je potrebné opäť zdôrazniť, že najvyšší súd ako dovolací orgán nie je oprávnený prehodnocovať skutkové zistenia ani spôsob, akým nižšie súde vykonané dôkazy hodnotili, pokiaľ sa toto hodnotenie pohybuje v rámci zásad logického uvažovania a nie je v zrejmom rozpore s vykonanými dôkazmi.

Nesúhlas obvineného so závermi, ktoré vyplývajú zo svedeckých výpovedí a ostatných dôkazov, nemení nič na skutočnosti, že detailným spôsobom koncipované odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu nepochybne spĺňajú požiadavku zákonnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti, jasne a zrozumiteľne dávajú odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom trestného konania a zároveň z nich vyplýva vzťah medzi obsahom vo veci vykonaných dôkazov a deklarovateľnými skutkovými zisteniami na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Najvyšší súd preto nemá právomoc zasahovať do hodnotenia dôkazov vykonaného súdmi nižších stupňov, pričom tvrdenie obvineného, že hodnotenie dôkazov nezodpovedá jeho očakávaniam nemožno považovať za dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ako ani žiaden iný z katalógu dovolacích dôvodov dostupných pre obvineného v rámci § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

Preto najvyšší súd vyhodnotil argumentáciu obvineného vzťahujúcu sa k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukáže takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší

v. Holandsko - rozsudok ESLP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESLP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESLP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Rozhodovacia prax najvyššieho súdu vyústila do prijatia judikátu, podľa ktorého dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 24/2020-I.).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a jeho zrkadlové znenie - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale neskoro (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

V súhrne preto platí, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Povedané inými slovami, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený:

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonal nezákonným spôsobom, tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonal, ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie o vine obvineného.

V rámci dovolacieho konania môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný alebo rozhodujúci usvedčujúci dôkaz boli vykonané zákonným spôsobom. Ak následne najvyšší súd dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Ďalej platí, že nesúlady so zákonom musí byť v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatovaný v tomu zodpovedajúcej intenzite vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere. V prípade namietaných dôkazných prostriedkov musí ísť v rámci takto zúženého priestoru o chybu, ktorá by vo výlučnej alebo rozhodujúcej miere ovplyvnila samotnú podstatu a význam dôkazných prostriedkov. Takto je zároveň zachovaný princíp, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno úspešne podať len v prípade výskytu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený namietal procesné pochybenia v štádiu prípravného konania, ktoré podľa jeho názoru mali mať za následok nezákonnosť získaných dôkazov. Konkrétne poukázal na to, že v čase vykonania zákroku proti nemu, v procesnom postavení podozrivého, neboli splnené zákonné podmienky ani dôvody na obmedzenie jeho osobnej slobody. Súčasne namietal aj absenciu riadneho a dostatočného poučenia o jeho práve nazeráť do spisu.

Uvedenou námietkou sa zaoberal krajský súd vo svojom uznesení na str. 18 - bod 17.1., v ktorom konštatoval jej nedôvodnosť, pričom poukázal na to, že túto otázku posudzoval už v rámci rozhodovania o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby (č. l. 32-34 vyšetrovacieho spisu). Najvyšší súd sa s týmto záverom plne stotožňuje. Navyše dovolací súd uvádza, že trestné stíhanie bolo začaté na základe trestného oznámenia podaného poškodeným. Na základe informácií uvedených poškodeným bol identifikovaný obvinený ako možný páchatel' a následne bolo vykonané jeho zadržanie. Uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia bolo vydané výlučne na základe trestného oznámenia poškodeného a preto aj prípadné formálne pochybenie príslušníkov polície pri zadržaní obvineného nemalo na začatie a trestného konania a jeho výkon v zmysle požiadaviek článku 6 Dohovoru žiaden vplyv v zmysle doktríny „plodov z otráveného stromu“ tak, ako to tvrdí obvinený.

Pokiaľ ide o druhú námietku obvineného týkajúcu sa nedostatočného poučenia o práve nazerať do spisu (čiastočne sa prekrývajúca s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku), touto otázkou sa krajský súd podrobne zaoberal na stranách 19 až 20, v bode 17.2. svojho uznesenia. Najvyšší súd v plnom rozsahu odkazuje na jeho presvedčivé odôvodnenie, s ktorým sa stotožňuje bez potreby opakovania tam uvedených argumentov a konštatuje, že žiadna z výhrad obvineného nepreukazuje, že by bol ktorýkoľvek dôkaz vykonaný v rozpore so zákonom alebo že by súd rozhodoval na ich základe nezákonne. Najvyšší súd sa preto s právnym posúdením dôkaznej situácie, ako ho uskutočnili sudy nižších stupňov, plne stotožňuje a odkazuje na ich podrobné a vecne správne závery.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto aj v tejto časti dovolaciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z § 371 ods. 1 písm. i) vety za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže dovolateľ - či už obvinený alebo generálny prokurátor v dovolaní uplatňovať iba námietky

právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce súdy vyvodili, a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

Pre dovolací súd sú rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinený mal spáchať skutok tak, ako je uvedený v rozsudku súdu prvého stupňa a uznesení odvolacieho súdu. Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Dovolací súd nie je možné vnímať ako ďalšiu (v poradí druhú) „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa. S ohľadom na to nemôže dovolací súd skúmať skutkové závery a dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k záveru o naplnení všetkých znakov žalovaného trestného činu.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na závery vyplývajúce z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti (R 47/2014), ktoré vychádzajú z prezumpcie, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikcia za bodkočiarkou vylučuje skutkové námietky (nie je prípustné právne účinným spôsobom namietkať, že skutok tak, ako bol zistený súdom prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne), ako aj „reinterpretáciu“ už vykonaných a „hodnotených“ dôkazov. Skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.

Obvinený v dovolaní namietal, že právna kvalifikácia skutku, za ktorý bol uznaný za vinného nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a nebola podložená jednoznačnými a dôveryhodnými dôkazmi. Obvinený namietal, že jediným priamym dôkazom usvedčujúcim jeho osobu bola výpoveď poškodeného, ktorá obsahovala mnoho rozporov, a preto je nedôveryhodná, resp. nepravdivá a neobjektívizovaná výpoveďami ostatných svedkov. Na základe uvedeného podľa obvineného neexistuje jediný hodnoverný priamy ani nepriamy dôkaz, ktorý by ho usvedčoval zo spáchania trestného činu. Ďalej obvinený tvrdil, že skutková veta rozsudku prvostupňového súdu obsahuje skutkové závery, ktoré neboli žiadnym spôsobom preukázané a majú podstatný vplyv na určenie právnej kvalifikácie skutku. Najvyšší súd konštatuje, že skutková veta rozsudku jednoznačne opisuje konkrétne konanie obvineného, ktoré naplnia znaky objektívnej stránky trestného činu. Toto konanie obvineného je dostatočne a presvedčivo vyjadrené aj v odôvodnení rozsudku prvostupňového súdu na strane 6 a v uznesení odvolacieho súdu na strane 25, pričom právna kvalifikácia skutku plne zodpovedá skutkovým zisteniam súdov.

Osobitne obvinený namietal naplnenie kvalifikačného znaku skutkovej podstaty trestného činu spočívajúceho v tom, že skutok mal byť spáchaný so zbraňou. Uviedol, že predmetná zbraň nebola nikdy nájdená ani zaistená ako dôkaz, a preto podľa jeho názoru nebolo spoľahlivo preukázané, že skutok bol spáchaný so zbraňou. V tejto súvislosti poukázal na zásadu *in dubio pro reo*, pretože prítomnosť zbrane pri páchaní skutku vyplynula len z výpovede poškodeného.

K tomu najvyšší súd konštatuje, že kvalifikačný znak podľa § 138 písm. a) Trestného zákona - so zbraňou síce nebol v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa dostatočne rozvedený, avšak súd druhého stupňa toto pochybenie napravil doplnením a spresnením odôvodnenia na strane 24, v bode 21.5. svojho uznesenia, v ktorom poukázal na to, že s ohľadom na časový odstup medzi spáchaním trestného činu a obmedzením osobnej slobody obvineného nebolo možné predmetný nôž bezpečne identifikovať, čo však samo osebe neznamená, že k použitiu zbrane nedošlo. V každom prípade však ide o otázku skutkovú, ktorá je mimo dovolacieho prieskumu v prípade, ak dovolanie podá obvinený.

Na základe vyššie prijatého záveru o naplnení všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu, je pre dovolací súd v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený W. J. spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, následne potvrdeného rozhodnutím

odvolacieho súdu. Tam opísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Preto, rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku, najvyšší súd uzatvára, že námietky obvineného a s tým súvisiaca argumentácia nenapĺňa ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ani žiadny iný).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.